

pobrano z www.sglmedia.pl

Wypracowanie temat nr 1

Wstęp:

1. Warto zauważyć, że miłość jest jednym z podstawowych tematów literatury. Literatura każdego wieku go podejmuje. We wstępie można skorzystać z informacji dotyczących miłości, które zawarte były w Arkuszu Podstawowym z Języka Polskiego Matury 2014, tj. wskazać, że jest to uczucie, któremu człowiek nadaje wartość symboliczną. Ponieważ należałoby we wstępie sformułować definicję miłości, warto ukazać, jakie znaczenia symboliczne niesie ona ze sobą (m.in. połączenie dusz itp.).
2. Można zauważyć, że cytowane utwory pochodzą z podobnego okresu. Może rodzić to hipotezę, że obraz miłości i sposoby jej kreowania mogą być podobne.

Rozwinięcie:

1. "Don Kochot"

Należy opisać obraz miłości, jaki jest przedstawiony w cytowanym fragmencie. Trzeba zauważyć, że miłość jest cierpieniem, wprowadza człowieka niejako w stan szaleństwa, jest on przez nią uwięziony, nie może się wyzwolić. Konieczne jest spostrzeżenie, że miłość nierozdzielnie wiąże się z zazdrością. Warto zwrócić uwagę, że miłość jawi się jako siła, której nie można się przeciwstawić, jest ona ponad człowiekiem. Uczucie ma wymiar nadprzyrodzony, a nie ludzki. Z tego powodu nie ma możliwości uwolnienia się od cierpienia miłości, nawet śmierć nie zapewnia wyzwolenia z nich. Przez to miłość jawi się jako siła demoniczna.

Miłość wywołuje w człowieku uczucia, które są ekstremalne. Ich siła jest niezrównana. Konieczne jest zauważenie, że we fragmencie miłość ma bardzo bliskie koneksje ze śmiercią - ponieważ jest miłością nieszczęśliwą to niejako jest śmiercią człowieka za życia.

Opisując sposób kreowania miłości w cytowanym fragmencie, konieczne jest zwrócenie uwagi na użyte środki stylistyczne (porównania, hiperbole itp.). Odwołując się do konkretnych środków stylistycznych, należy pokazać, jak poprzez nie miłość kreowana jest na siłę nie do opanowania (równą sile żywiołów - tylko one potrafią oddać uczucia, jakie mogą być porównywalne z uczuciem miłości).

Ponadto należy zwrócić uwagę na symbolikę, jaka jest użyta do zbudowania obrazu miłości (m.in. wymienienie puszczyków, kruki, sowy, sępy - symbole śmierci; wymienienie dzikich zwierząt). Warto w kilku zdaniach przeanalizować, jak symbole, użyte środki stylistyczne budują atmosferę utworu (atmosfera grozy, w tekście zdaje się występować w przeważającej mierze ciemna kolorystyka itp.).

2. "Romeo i Julia"

Należy zauważyć, że w tym fragmencie mamy do czynienia z obrazem miłości odwzajemnionej. To sprawia, że obraz ten jest zupełnie inny niż ten zarysowany w "Don Kichocie". Warto stwierdzić, że w

"Romeno i Julia" miłość jest siłą nadprzyrodzoną, ale nie destrukcyjną, a przynoszącą pozytywne skutki. Dodaje skrzydeł, pozwala na przekraczanie granic, których zdaje się nie można przekroczyć. Miłość to uczucie, sprawiające że człowiek pomimo bezpieczeństwa nie boi się ryzykować.

Miłość nie wiąże się z negatywnymi uczuciami (np. zazdrością), jest czysta, dobra, daje człowiekowi nieopisane szczęście. Można zwrócić uwagę, jak za sprawą miłości Romeo widzi Julię (ideał piękna, kobieta-anioł).

Konieczne jest zwrócenie uwagi na świat przedstawiony otaczający bohaterów, przeważające barwy, użyte symbole. W przywołanym fragmencie trzeba zauważyć nawiązania do nieba i gwiazd jako do podstawowych symboli opisujących miłość.

Zakończenie

1. W zakończeniu warto krótko podsumować obrazy miłości zawarte w cytowanych fragmentach. Warto zauważyć, że pomimo tego że utwory powstały w podobnym okresie, to przedstawiają odmienne obrazy miłości. Należy napisać, z czego one wynikają (miłość odwzajemniona, miłość nieodwzajemniona).

2. Warto wskazać na podobieństwa w obrazach miłości (siła nadprzyrodzona, nad którą człowiek nie jest w stanie zapanować; zawsze prowadzi ona do ekstremalnych stanów - bądź to destrukcji, bądź konstrukcji).

3. Konieczne jest zauważenie podobieństw, które pozwalają na kształtowanie obrazów miłości (nawiązania do przyrody, środki stylistyczne wskazujące na odczuwanie stanów ekstremalnych).

4. Ciekawym byłoby zauważenia, że obraz miłości we fragmentach kształtuje wyobrażenie sobie przez bohaterów ukochanej.

Wypracowanie temat nr 2

Wstęp:

1. Warto zauważyć, że miasto jest przestrzenią specyficzną, wydaje się być przeciwieństwem wsi. Nawiązując do tego przeciwieństwa można wypisać i pokrótce opisać skojarzenia związane z miastem (będzie to niejako sformułowanie tego jak rozumiemy pojęcie "miasto"; będzie to jego definicja, którą można w zakończeniu po przeanalizowaniu utworów skonfrontować z definicją przytoczoną we wstępie; to pozwoli na zbudowanie ramy wypowiedzi).

2. Można zauważyć, że przytoczone utwory pochodzą z innych okresów: historycznych,

społecznych itp. Inaczej w tych czasach rozwinięte były miasta, co wydaje się wskazywać, że obrazy opisywanych miast powinny być różne.

Rozwinięcie:

1. Brunon Schultz "Sierpień"

Pokrótkie warto opisać przestrzeń, jaką prezentuje Brunon Schultz. Można zauważyć, że mamy do czynienia z małym miastem (kwestia architektury; wspomnienie rynku). Każde to postawić tezę, że przedstawione miasto jest zupełnie czymś innym niż te nam współczesne, rządzi się ono bowiem innym ukształtowaniem, to zupełnie inne myślenie o przestrzeni.

Należy opisać sposoby kreowania przestrzeni. Konieczne jest zwrócenie uwagi na nawiązania biblijne, mitologiczne. Trzeba zauważyć, jakie kolory i odcienie dominują (m.in. żółć, zieleń), jakie środki stylistyczne występują (metafory, porównania). Dokładne opisanie tych elementów pozwoli na wyznaczenie dwóch podstawowych funkcji, jakie ono pełni. Po pierwsze taki sposób obrazowania sprawia, że czytelnik niemalże na własnej skórze odczuwa pogodę, jaka panuje (żar, upał, duchotę). Po drugie miasto jest odrealnione, jest symboliczne. Konieczne jest opisanie symboliki miasta u Brunona Schultza (zauważenie, że jest to miasto wyśnione, wyobrażone, niekonkretne, ale też miasto bardzo bliskie wizji miasta biblijnego).

2. Leopold Tyrmand "Zły"

Należy zauważyć, że w przypadku "Złego" mamy do czynienia z konkretną przestrzenią - przestrzenią Warszawy. Opisywane miasto jest więc realne, a opisywany krajobraz jest związany ściśle z rzeczywistością właśnie tego miasta.

Trzeba spostrzec, że w przywoływanym fragmencie narrator skupia się tylko na pewnym fragmencie architektury Warszawy - bramach kamienic. Warto przytoczyć koncepcję charakteru miejsca, a poprzez niego, i miasta, jaką przywołuje we fragmencie narrator.

Należy zauważyć, jakich środków stylistycznych (m.in. apostrofa) narrator używa do opisu bram. Trzeba stwierdzić, że mamy do czynienia z patetyzowaniem przestrzeni codziennej, zwyczajnej. Można zwrócić uwagę na charakter, jaki nadaje narrator poprzez obraz bram samej Warszawy (lekka wulgarność, brak patosu, codzienność). Przywołanie opisu bram i zabiegów stylistycznych i językowych służących opisaniu przestrzeni pozwoli na wykazanie głównej funkcji przestrzeni w "Złym", tj. przestrzeni jako wspomnieniu o jednostkowych losach człowieka, miastu jako terenowi dojrzwania. Takie spostrzeżenie pozwala uznać, że przestrzeń jest potrzebna do budowy podmiotowości bohaterów.

Zakończenie

1. Warto zauważyć, że przedstawione obrazy miast są od siebie różne. Różnice w niewielkim stopniu wynikają z innych okresów, w jakich powstały cytowane teksty, a w większej mierze

ze sposobu budowania "miasta" i znaczeniach, funkcjach, jakie ono ze sobą niesie. Można krótko podsumować sposoby kształtowania przestrzeni i jej funkcje zawarte w rozwinięciu.

2. Należy wykazać różnice pomiędzy obrazami miasta (miasto niekonkretne-miasto konkretne; miasto wyobrażone-miasto realne; transcendentalność-codziennność).

3. Można zauważyć, że pomimo tego że w przywołanych obrazach miast można zauważyć, który obraz miasta jest konkretny, a który nie, to w rezultacie w obu przypadkach mamy do czynienia z miastem niejako wyśnionym. Jest ono bowiem przetworzone przez uczucia bohatera względem niego, wspomnienia.